

ПЛАН ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА И ЗА РАБОТАТА НА УЧИЛИЩНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА СПРАВЯНЕ С НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА (УКССН) ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Планът е разработен в съответствие с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със Заповед № РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката, и е актуализиран за учебната 2026/2027 година.

Приет с решение на Педагогическия съвет – Протокол № 19/09.09.2026 г.

I. ЦЕЛ

Разработване и прилагане на цялостен училищен подход и координирани, последователни и проследими действия за превенция на насилието и тормоза, ранно разпознаване на риска, своевременна интервенция и създаване на позитивна, сигурна и приобщаваща училищна среда.

II. ЗАДАЧИ

- 1. Планиране и реализиране на превантивни дейности на училищно и класово ниво.**
- Поддържане на ясна защитна мрежа и процедури за действие при съмнение, сигнал или установен случай на насилие и тормоз.
- 3. Актуализиране на състава и организацията на работа на УКССН.**
- Повишаване на компетентностите на педагогическите и непедагогическите специалисти за разпознаване и овладяване на ситуации на насилие и тормоз.
- Развитие на уменията на учениците за ненасилствено разрешаване на конфликти, емпатия, саморегулация и търсене на помощ.
- 6. Активно партньорство с родителите и компетентните външни институции при необходимост.**
- Превенция и противодействие на кибертормоза, незаконното заснемане и разпространяване на съдържание и други форми на дигитално насилие.

III. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

1. Училищен координационен съвет за справяне с насилието и тормоза (УКССН)

- УКССН е помощен орган на училищното ръководство за планиране, координиране, проследяване и оценяване на дейностите по превенция и интервенция.
- Съставът на УКССН се определя със заповед на директора за съответната учебна година и включва представители на ръководството, педагогически специалисти, училищни психолози/педагогически съветник, а при необходимост – представители на учениците и родителите.
- УКССН анализира училищната среда, предлага превантивни мерки, подпомага класните ръководители и педагогическите специалисти, координира работата по случаи от второ и трето ниво и поддържа необходимата документация.
- УКССН не замества директора, екипа за подкрепа за личностно развитие, органите за закрила на детето, полицията или други компетентни органи.

2. Класни ръководители

- изграждат с учениците ясни правила за поведение, взаимно уважение и безопасна комуникация;
- следят динамиката в класа, отсъствията, конфликтите, изолацията и други индикатори за риск;
- провеждат възрастово съобразени превантивни занятия и дискусии;

- реагират незабавно при съмнение или сигнал за насилие/тормоз и уведомяват съответните училищни специалисти;
- поддържат своевременна и уважителна комуникация с родителите при спазване на интереса и безопасността на детето.

3. Учители и други служители

- реагират при всяка ситуация на насилие или тормоз съобразно Механизма и вътрешните процедури;
- не допускат унижително отношение, публично засрамване, заплахи, физически наказания или друга форма на насилие;
- уведомяват незабавно директора/заместник-директора и класния ръководител при сериозна ситуация или риск;
- съдействат за наблюдението на рискови зони и за безопасното поведение в междучасията и училищните пространства.

IV. ДЕЙНОСТИ НА НИВО УЧИЛИЩЕ И КЛАС

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатор	Доказателства/отчетност
1.1	Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма, алгоритъма и училищните процедури за действие.	До 30.09.2026 г. и при постъпване на нов служител	Директор, УКССН	Запознат персонал	Протокол/инструктаж
1.2	Определяне и актуализиране на състава на УКССН и разпределяне на отговорностите.	Септември 2026 г.	Директор	Издадена заповед и определени функции	Заповед на директора
1.3	Оценка на училищната среда и риска от тормоз чрез подходящи инструменти, наблюдения, данни от предходни случаи и обратна връзка от учениците.	Октомври–ноември 2026 г.	УКССН, психолози, педагогически съветник, класни ръководители	Изготвен анализ и определени рискови зони/групи	Анализ, анкети, протокол
1.4	Актуализиране на дейностите по превенция след анализа на риска.	До декември 2026 г.; при необходимост и през годината	УКССН	Актуализиран план/мерки	Протокол на УКССН
1.5	Изготвяне на графици за дежурства с акцент върху места и периоди с установен по-висок риск.	Септември 2026 г. и февруари 2027 г.	Заместник-директори	Покрити рискови зони	Графици
1.6	Подкрепящо обучение на персонала за разпознаване на тормоз, позитивна дисциплина, деескалация, кибертормоз и реакция при кризисни ситуации.	През учебната година	УКССН, главни учители, психолози, педагогически съветник	Проведени обучения	Протоколи, материали

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатор	Доказателства/отчетност
1.7	Тренинги за адаптация, екипна работа и социално-емоционални умения при преход между етапи, с приоритет V и VIII клас.	Септември–декември 2026 г.	Психолози, педагогически съветник, класни ръководители	Обхванати класове и установени потребности	Програми, протоколи
1.8	Включване на родителите в превантивни дейности, информационни срещи и инициативи за позитивен училищен климат.	Постоянен	Класни ръководители, УКССН	Проведени срещи/инициативи	Протоколи, материали
1.9	Провеждане на превантивни дейности по класове: видове насилие и тормоз, свидетели и наблюдатели, ненасилствено решаване на конфликти, търсене на помощ.	Октомври 2026 г. и през годината	Класни ръководители, психолози, педагогически съветник	Проведени занятия във всеки етап	Тематични планове, дневник
1.10	Превенция на кибертормоза и дигиталното насилие – незаконно заснемане, фалшиви профили, разпространяване на снимки/записи, заплахи, унижително и манипулирано съдържание.	През учебната година	УКССН, класни ръководители, психолози, учители по ИТ/информатика	Проведени възрастово съобразени дейности	Материали, дневник
1.11	Индивидуални и групови консултации с ученици, участващи в конфликти, насилие или тормоз, и при необходимост с техните родители.	При необходимост	Психолози, педагогически съветник, класни ръководители	Проследени случаи и мерки	Протоколи/планове при спазване на поверителността

№	Дейност	Срок	Отговорни	Индикатор	Доказателства/отчетност
1.12	Работа с Ученическия съвет за формулиране и популяризиране на правила и ценности за уважително поведение.	До ноември 2026 г.; постоянен	УКССН, Ученически съвет	Ученическо участие и видими правила	Материали, протоколи
1.13	Партньорство с външни служби и организации за превенция и подкрепа, когато е необходимо.	Постоянен	Директор, УКССН	Осъществени партньорства	Кореспонденция, протоколи
1.14	Поддържане на дневник/регистър на ситуацияите от второ и трето ниво съгласно Механизма и вътрешните правила.	Постоянен	Определено от директора лице / УКССН	Документирани случаи	Дневник/регистър
1.15	Междинен анализ на данните за случаи, конфликти, отсъствия и училищен климат и определяне на допълнителни мерки.	Януари–февруари 2027 г.	УКССН	Междинен анализ	Протокол, анализ
1.16	Финална оценка на училищната среда и изпълнението на плана.	Май–юни 2027 г.	УКССН, класни ръководители	Годишен отчет и препоръки	Отчет на УКССН

V. ДЕЙНОСТИ НА НИВО КЛАС

- 1. В началото на годината всеки клас формулира или актуализира правила за уважително, безопасно и отговорно поведение.**
2. Класните ръководители провеждат поне две тематични занятия през учебната година, свързани с превенция на насилието, тормоза, кибертормоза и разрешаване на конфликти.
3. При установена необходимост психологът/педагогическият съветник провежда групова работа за социално-емоционални умения, комуникация и отношения в класа.
4. Учениците се запознават по подходящ за възрастта начин с това към кого могат да се обърнат за помощ в училище и как се подава сигнал.
5. При инцидент се избягва публично противопоставяне или етикетирание на участниците; разговорите за изясняване се провеждат спокойно, поотделно и с фокус върху безопасността и фактите.
6. Когато е подходящо, се използват възстановителни и медиативни подходи, без те да заместват задължителните действия при сериозно насилие или риск.

VI. ЗАЩИТНА МРЕЖА И ПОТОК НА ИНФОРМАЦИЯ

При всяка ситуация първата задача е прекратяване на насилието и осигуряване на безопасността на участниците.

1. Първо ниво – ниско нарушение/еднократна проява

- Ситуацията се прекратява и изяснява от педагогическия специалист/класния ръководител.
- Работи се с участниците за разбиране на последствията, възстановяване на отношенията и предотвратяване на повторение.
- Родител се уведомява, когато това е необходимо с оглед характера на ситуацията и интереса на детето.
- Случаят по правило не се вписва в дневника за второ и трето ниво.

2. Второ ниво – повтораемост или по-сериозни последици

- Уведомяват се класният ръководител, психолог/педагогически съветник и ръководството.
- Ситуацията се документира и се определят конкретни мерки за подкрепа и проследяване.
- Родителите на пряко участващите ученици се уведомяват своевременно.
- При необходимост се включва УКСН и се извършва оценка за насочване към външни служби.

3. Трето ниво – злоупотреба със сила, тежки или екстремни ситуации

- Незабавно се прекратява ситуацията и се осигурява безопасността, включително медицинска помощ при необходимост.
- Незабавно се уведомява директорът.
- Съобразно характера на случая и законовите изисквания се уведомяват компетентните органи за закрила на детето и/или полицията.
- Случаят се документира, организира се интензивна работа по случай и се определя план за подкрепа на участниците.
- При съмнение за сексуално насилие, тежко физическо насилие, непосредствен риск за живота/здравето или данни за престъпление не се отлага сигнализирането към компетентните органи.

4. Кибертормоз и дигитално насилие

- Запазват се необходимите доказателства (напр. екранни снимки), без вредното съдържание да се препраща ненужно.
- Оценяват се рискът, публичността, обхватът и възможността съдържанието да продължи да се разпространява.
- При незаконно заснемане, заплахи, сексуализирано съдържание, имитация на самоличност или други сериозни случаи се действа по съответното ниво на Механизма и при необходимост се сигнализира компетентните органи.
- При манипулирани изображения, аудио или видео, включително съдържание, създадено с AI/deepfake технологии, фокусът е върху причинената вреда, риска и конкретното нарушение, а не върху използваната технология.

VII. ДОКУМЕНТИРАНЕ И РАБОТА ПО СЛУЧАЙ

- Ситуациите от второ и трето ниво се документират в дневника/регистъра по реда, определен в Механизма и вътрешните правила.
- Документацията съдържа само необходимата информация и се съхранява при ограничен достъп, като се спазват изискванията за защита на личните данни.
- Работата по случай се координира от определен педагогически специалист/психолог/педагогически съветник съобразно потребностите на детето и сложността на ситуацията.
- За всеки по-сериозен или повтарящ се случай се определят конкретни цели, мерки, отговорни лица, срок за проследяване и критерии за приключване/продължаване на подкрепата.

VIII. МОНИТОРИНГ И ОТЧЕТНОСТ

- УКССН заседава периодически и при необходимост при възникнал сериозен случай.
- В края на първия учебен срок се извършва междинен преглед на изпълнението на плана.
- В края на учебната година се изготвя отчет за проведените дейности, тенденциите, добрите практики, рисковете и необходимите промени.
- Планът се актуализира в началото на всяка учебна година и при промяна на училищната среда, нормативната/методическата рамка или установена необходимост.

IX. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

При изпълнение на плана училището използва действащия Механизъм за противодействие на тормоза и насилието, Алгоритъма за неговото прилагане и актуалните методически ресурси на Министерството на образованието и науката за сигурна училищна среда и превенция на насилието и тормоза.